

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

До питання визначення ролі й місця тактичного маскування в системі забезпечення військових частин (підрозділів)

**Зміївський Геннадій Анатолійович¹, Пугач Вячеслав Вікторович²,
Чепурний В'ячеслав Петрович³**

¹ старший викладач кафедри підготовки офіцерів запасу;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

² викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

³ старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

Анотація. Проводиться аналіз мети, завдань і способів тактичного маскування. Обґрунтовується його спрямованість на підтримку військових (частин) підрозділів. Наводиться класифікація заходів тактичного маскування, їх взаємозв'язок зі структурою підтримки. На основі проведеного аналізу визначається роль і місце тактичного маскування в системі забезпечення військових частин (підрозділів).

Ключові слова: тактичне маскування, підтримка, система забезпечення, прихованість, демонстраційні дії, імітація.

У зв'язку із запровадженням стандартів та керівних документів НАТО у діяльність Збройних Сил України змінюється й термінологія воєнного мистецтва. Так, замість раніше вживаного терміну «бойове забезпечення», в ужиток входить термін «підтримка військових частин (підрозділів)».

У відповідності до останніх військових керівних документів [1, 2] підтримка військових частин (підрозділів) визначається як комплекс взаємопов'язаних організаційних і практичних заходів, які здійснюються для створення сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки й ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки та збереження їхньої боєздатності під час виконання визначених завдань. Вона є одним із видів забезпечення частин (підрозділів).

Підтримка військових частин (підрозділів) організовується

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

за видами:

- радіоелектронна боротьба;
- інженерна підтримка;
- топогеодезична та навігаційна підтримка;
- гідрометеорологічна (метеорологічна) підтримка;
- хімічний, біологічний, радіологічний, ядерний захист.

Такі визначення і зміст підтримки військових частин (підрозділів), очевидно, продиктовані організаційною структурою Сил підтримки Збройних Сил України як окремого роду сил: Командування Сил підтримки Збройних сил України; війська радіоелектронної боротьби; інженерні війська; війська радіаційного, хімічного та біологічного захисту; військово-топографічна служба; гідрометеорологічна служба.

Військові частини сил підтримки а також механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України у своєму складі мають підрозділи цих же родів сил підтримки [3].

Але, виходячи з визначення підтримки військових частин (підрозділів), постає питання щодо можливості створення максимально сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки й ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки та збереження їхньої боєздатності під час виконання визначених завдань без такого виду підтримки як *тактичне маскування*. В окремих військових керівних документах воно взагалі не включене в структуру забезпечення [1, 4], або ж розглядається як вид бойового забезпечення (застаріла назва підтримки) [5, 6]. А, разом з тим, досвід війни Росії проти України показує те, що тактичне маскування має важливе значення для забезпечення дій військових частин (підрозділів).

Отже, метою роботи є визначення ролі й місця тактичного маскування в системі забезпечення механізованих і танкових військових частин (підрозділів) Сухопутних військ Збройних Сил України (далі – військових частин (підрозділів)).

На думку авторів, становище при якому поняття тактичного маскування зникло з військових керівних документів могло виникнути у зв'язку з віднесенням його до комплексу інженерних заходів з маскування та імітації, які входять до структури інженерної підтримки, та заходів з маскування із застосування аерозолів, які входять до структури хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту військ. А такий підхід вимагає проведення детального аналізу мети, завдань і способів тактичного маскування.

Тактичне маскування організовується і здійснюється з

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

метою досягнення раптовості дій підрозділів і підвищення їх живучості шляхом виконання завдань із забезпечення прихованості діяльності військових частин (підрозділів) і введенням противника в оману відносно своїх намірів [7].

Як видно з даного визначення, мета тактичного маскування спрямована саме на виконання мети підтримки. Досягнення раптовості дій військових частин (підрозділів) і підвищення їх живучості безпосередньо сприяє створенню сприятливих умов для забезпечення успішної підготовки і ефективного застосування сил і засобів, озброєння і військової техніки.

Основними способами забезпечення прихованості є: маскування підрозділів і об'єктів, забезпечення режиму таємності, забезпечення безпеки зв'язку й інформації, протидія розвідці противника.

Основними способами введення противника в оману є: дезінформація, демонстративні дії та імітація.

Увесь комплекс дій, які забезпечують виконання завдань тактичного маскування, можна поділити на організаційні, інженерні та технічні заходи.

До основних організаційних заходів з маскування належать:

- використання маскувальних властивостей місцевості, що допомагають зменшити помітність підрозділів і військових об'єктів;
- використання темного часу доби та інших умов обмеженої видимості для прихованості дій підрозділів;
- розосередження підрозділів та періодичну зміну районів їх розташування;
- демонстраційні дії підрозділів;
- забезпечення режиму таємності;
- виконання вимог маскувальної дисципліни.

Інженерні заходи з маскування проводяться шляхом приховуванням військ та об'єктів інженерними заходами і засобами маскування, інженерним обладнанням та утриманням хибних районів і об'єктів, застосуванням інженерних сил та засобів для забезпечення демонстративних дій військ.

Технічні заходи з маскування включають застосування димів (аерозолів), піротехнічних та інших засобів.

Виходячи з вище наведеної структури, впливає, що поняття тактичного маскування виходить за межі комплексу інженерних заходів з маскування та імітації та заходів з маскування із застосуванням аерозолів. Крім вказаних заходів, воно містить ряд організаційних і технічних заходів, які спрямовані на забезпечення виконання мети підтримки військових частин (підрозділів). Це підтверджує і наявність таких способів

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

прихованості як забезпечення режиму таємності, забезпечення безпеки зв'язку й інформації, протидія розвідці противника.

Таким чином, виходячи з аналізу мети, завдань, способів та заходів тактичного маскування, встановлено його спрямованість на забезпечення мети підтримки військових частин (підрозділів). Тому, в системі забезпечення тактичне маскування повинне займати місце саме як окремий вид підтримки військових частин (підрозділів). Це дозволить мати єдине тлумачення цього питання та упорядкувати підходи при виданні військових керівних документів для різних родів військ Сухопутних військ Збройних Сил України.

References:

- [1] Доктрина «Участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки»: військова керівна публікація військовим організаційним структурам з участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Київ: Командування об'єднаних сил Збройних Сил України, 2021. 76 с.
- [2] Словник військових термінів та скорочень (абревіатур): військова керівна публікація загального застосування J-структурами Генерального штабу Збройних Сил України. Київ: Военно-наукове управління Генерального штабу Збройних Сил України, 2020. 60 с.
- [3] Доктрина «Сухопутні війська Збройних Сил України»: військова керівна публікація військовим організаційним структурам про Сухопутні війська Збройних Сил України. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 52 с.
- [4] Тимчасовий бойовий статут механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина 1 (бригада): бойова публікація командирам військових частин під час підготовки і ведення бойових дій тактичного рівня. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 116 с.
- [5] Бойовий статут Сухопутних військ «Артилерія Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея, взвод, гармата)»: бойова публікація командирам артилерійських підрозділів з порядку підготовки та ведення бойових дій. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 76 с.
- [6] Бойовий статут Сухопутних військ «Війська протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України»: бойова публікація військовим організаційним структурам з порядку організації протиповітряної оборони Сухопутних військ Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 138 с.
- [7] Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. 280 с.